Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטעט
פיר עסטערדייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-ווערט.
האלבייעהריג 5 " " " "
פיערטעלייעהריג 2 גל. אונד 50 קר. ע.-וו.
פירס איסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-ווערט.
האלבייעהריג 5 גל. אונד 50 קר. ע.-וו.
פיערטעלייעהריג " 75 " " " "

איין דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריראן
אונד דער פרענומעראנדו-פרייס
בענינגט מיט דעם פוסטאמט דעם
דיסטריקט בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-נאמסטר נו. 1.
וואהין מאן אונד דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

Nr. 83. אכטער יאהרגאנג פעסט, מאנטאג כ"ה תמוז ה.ת.ר"ל"ו. Pest, den 17. Juli 1876.

דער קריעג.

נאך דען געסטערן פרוה הויר איינגעלאנגטען דעפעשען ווערן דיעזע אויפשריפט „דער קריעג" איינע אויריכטיגע, פולמעהר ווערן נאך דיא אויפשריפט „דער פריעדע" אם אפסענדסטען, ווען ווי דען אונגארלאנד דיעזע דעפעשען אין קורצען זוסאמענגעפאססטן, זא שטעלדן זיך פאלגענדע פריעדענס-פערקעהרונגס הערזים: דיא זוממטליכען אויפעפאשען גראס-מעכטע אונד טעריטאריען גיבט דען קריעג, אונדערן אדריאטישען פיר דיא באלדיגע ווידערהערשטעלונג דעם פריעדענס. — פירסט גראטשאראף אדריאטיש בעריהט דראה, איינען אפפענ-שטיל-שטאנד אין דער טירקייא צו בעוויליגען. — אין דער שלאכט אם 12-טען יולי צווישען לעש-יאנו אונד אכמאן פאשא (ווערדע דיא בעלגראדער דעפעשע אונזערעם פאריגען בריעפעס) ערלוש-טען דיא סערבען: 2 בטאטערעם זיא דיא דעפפעשען, איינע פרוהבאך נעדערלאגע, אויך פעלדיס בעטראגט 800 טאדטע אונד 600 פערזאנדערטע — אונד זאגאר נעגערלאך דעשיאנגען אונד דיעזער שלאכט געפאללען — איך נעגערלאך טשערנאיע יאידע נעשלאגען — נעגערלאך אלוש-פיש אונד געפאנגען — דער סערבישע נעגערלאך סטראטעגיא אונד אונד פאן דען סערבען זעלבסט דאפאנגענאנע יאידען, אונדעם דיא אויך פיר פאלש אונד אם פעלדהערן עריכטען — אויס מאנטענעגרא ווערד פאן דען סערבען אלס אבסיכטליכער אלס ערלעדיגט, ווייל זיך דיא מאנטענעגרינער נאך ביז הייטע גיבט מיט דער סערבישען ארמעע פעראייניגטען. — מיטען דען סערבען געדיט עס אומסער יוגוסלאוען אונד אבערעס — אונד זיא ווערדען עגלוש פיראה זיין, וווד דיא נעגרינע פרעטטעלונג יוגוסלאוים דען פיינדען צו פערהאלטען.

ווען אלזא דיא געסטערגען דעפעשען ווארהייטען, ווען זיך אלל דיעזע נאכריכטען בעשטעטיגען זאלדען, דאנן דאנגען ווייר אונס שאן דען שאנסטען פריעדענס-האפפנונגען הינגעבען, אונד דאנן דאנגען ווייר אנגעהטען, דאס עגלעס פיער אן אנדערער ווייר-אסטליכען גרענצע, ווערדעם פאר אינזיגע מאנאן זא דעפפטיג עגטבראנטען, בארד ווערדע ביז אויף דען דעטצטען פונקטען געלאשט זיין ווערדע, אבער ווא נעזאגט: ד ע ר ר ע ג ן ד ר ע ג ט - ד ע פ ע ש ע ן ו ו א ה ר ו ו ע ר ן!

ווייר ווארלען נון הייר דיעזע דעפעשען מיטטהיילען אונד אוידע אויסאנגען אויף דען פריפ-שטיין לעגען.

אינע לאנדאנער דעפעשע פאם 15-טען יולי מעלדעט: אבער דען קריעג אין דער טירקייא ערטהיילט דער עגלישע אויפוויעטיגע מיטטעער פאלגענדע ערקלעריונג: עגגלאנד מישט זיך ווייטער אין דען טירקישען קריעג, גיבט דרוין, ווייל זיך אויך הוסלאנד גיבט דרינגישש. דעם קריעג נעגענאיבער בלייבען ווייר אלזא צוריקהאלטענד. ווייר ווארדען אונס נור דאנן דרינגישען, ווען מאן אונזערע הילפע צור ווידערהערשטעללונג דעם פריעדענס בעגאנהענען וואלטע, צו דען בעלגיעער אבמאכונגען גאבען ווייר נור דאהער גיבט אונזערע צושטיממונג, ווייל ווייר ווייסען, דאס דיא זעלבען גיבט גוט אויסזיכטבאר זיך. — אונזערע קריעגס-שיפפע שטעהען ווייטער אים מעערע פאר קאנסטאנטינאפעל, אבער נור צו דעם צוועקע, אים דארט דיא קאטהאליקען, דיא זיך אם קריעגע גיבט בעטהיילען, צו שיטצען. — פראנקרייך אונד אטאליען ווינשען אויך גיבט דען קריעג, אויך ווייטער לאנד העטצט פאן אינעם אריענטאלישען קריעגע גאר קיינען נוטצען, — ווען זיך דיא מעכטע אין דען טירקישען קריעג דרינגעמישט העטטען, דאנן ווערע אין אויראפעאישער קריעג עגטשטאנדען, ווערלבער דאס גראסטע אונגליק ווערע. עסטערדייך ווינשט שאר אים אינגען אינטערעססע דיא עראלטונג דעם פריעדענס, וואס גון הוסלאנד בטריפפט, זא עקסיסטירט דארט וואהל אינע גראסע סלאוענפריינדליכע פארטייא, ווערלבע דיא רעגיערונג צור אונטערשטיצונג דעם סערבישען קריעגעם דרינגט, אבער דער קאנזער פאן הוסלאנד זעלבסט ווינשט דען פריעדען, אין רוסלאנד ווארדע נור דיא פאלטיק דער גיבט-אינמישונג אלס דיא בעסטע אנגעראטען, נאטירלך בעי ווייטעם דיעזע „גיבט-אינמישונג" קיינע גענעגיבע צוריק-האלטונג אונטער אללען אומשטענדען; עס האנגט פעללייכט אונטער בעזאנדערעם ווייסטיגען אומשטעהען דער פאהל אינטערעסען, דאס אללע אויראפעאישען מעכטע אים אינטערעססע דעם פריעדענס עטוואס אנטערגעהטען מיסען ווערען.

דיעזע דעפעשע איזט אמטליך אונד אויך ווירד זאגאר פאן אינער בעלגראדער דעפעשע אנגעזעהען. דיעזע בעלגראדער דעפעשע קענגט קיינע סערבישע נעדערלאגע אונד גלייכבאם דאס עהער דיא טירקען אים וואפפען-שטיללשטאנד אנז בען ווערדען. יא עיסט אם 15-טען יולי האבען דיא הערצעגאווינע דעיאלוציאנערען דען טירקען אייגע שלאכט געלעפערט, וואבייא לעטצטע-רע אייגע גראסע נעדערלאגע ערלייטטען האבען.

אינע דעפעשע איס פאנטשאוא פאם 15טען יולי לייטעט: הייר הייסט עס: דער סערבישע גענעראל אלזפעטיטש ווייא געפאנגען, אונד גענעראל טשערנאיעף ווערע געטלאגען. דער גענעראל-אדיטאנט פאן טשערנאיעף, נאמענס אסמאילאף, האט דיא סערבישע ארמעע גענעריר פערלאססען אונד זיך נאך פעטערסבורג בעגעבען.

דיעזע דעפעשע איזט עבענפאללס ניכט אמטליך אונד איר אויך ווירד ווידערשפראכען.

אינע בעלגראדער דעפעשע פאם 15-טען יולי מעלדעט: דער סערבישע גענעראל סטראטעמיריטש ווארד פיר פאלש אונד אלס פערראטהער ערקלאגט אונד איזט אלזאלד דאפאנגען אונד ווארדען, גענעראל טשערנאיעף ערקלערטע, דיעזער סטראטעמיריטש האט אללעס פערראטען, אונד ווען ער ניכט ווערע, דאנן העטטען דיא סערבען שאן לענגסט דיא טירקען בעזיעגט. —

פאן דיעזער דעפעשע בעשטעטיגט זיך נור זא פיעל, דאס גענעראל סטראטעמיריטש ווירקלאך פערלאססען האט. — דער איינגעלנע גרונד הייפאן איזט נאך אונבאקאנגט. דיא הערען סערבען ווארען אללען פעללייכט דיעזען סטראטעמיריטש בראף אלס „ווידעראבק" ווייגשיקען, עמאנד מיט דאר דא זיין, דער אן דער נעדערלאגע שולד זיין מיס!

אינע הייטיגע דעפעשע מעלדעט: גענעראל סטראטעמיריטש ווארד אים סערבען אויסגעוויזען אונד ביא דיעגם אבע טרייסטע איזט אינגאנזישען רעגיערונגס-מאמטיגער פערהאפטעט ווארדען. — (ווא האט דען דיעזער גענגן אונגארן פערבראכען?)

אינע אנדערע בעלגראדער דעפעשע פאן 15. יולי מעלדעט: איזט דער רעגיערונגס פרוסט פאן מאנטענגרא ווארד הייר פיר פאלש אונד אלס פערראטהער ערקלערט. ער ווערד שאן פאללע פיערצעהן טאגע מיט דיעגער ארמעע הין אונד הער אונד צוריק נאך אומסער גיבט דען וויללען, זיך מיט דער סערבישען ארמעע צו פערא'יניגען. ער מיס דיא'רשיעדלך דיעגע אייגענען פאלאע האבען, ער אללזיין וויל דער רעגיערונגס פרוסט אובער אללע זיך-בלאיישען פראיינגען זיין. מאן האט הייר דאהער דען גענאנטען פאן מאנטענגרא בעשטעטיגט, יא דאס ער בעלגראד פערלאססען מוסטע. — —

נאך דיעזער דעפעשע מוסטען זיך באלד דיא סערבען אונד מאנטענגרינער אונטער זיך זעלבסט שלאגען, זא דאס דאן דיא טירקען נאך גיבטס צו טהון העטטען, אלס צוצוזעהען, ווא זיך אויהרע פיינדע זעלבסט גענגנזייטיג דיא פאפפן אבשלאגען. —

ווייר מיסען נון ערגעפאללס דיא בעשטעטיגונג דיעזער נאכריכט אבוארטען. זא פיעל שטעהט פעסט, דאס דיא סערבען ביז הייטע נאך קיינע עפערלאיינע אלס געוויאנגען האבען. אבער אויך דיא טירקען האבען ביז הייטע נאך קיינע בעדייטענדען עפאללע ערונגען. טראטץ דער פיעלען טירקישען דיעגעס-נאכריכטען, שטעהען נאך איממער קיינע טירקען אויף סערבישעם געבעטעט.

דארט דיא קאטהאליקען, דיא זיך אם קריעגע גיבט בעטהיילען, צו שיטצען. — פראנקרייך אונד אטאליען ווינשען אויך גיבט דען קריעג, אויך ווייטער לאנד העטצט פאן אינעם אריענטאלישען קריעגע גאר קיינען נוטצען, — ווען זיך דיא מעכטע אין דען טירקישען קריעג דרינגעמישט העטטען, דאנן ווערע אין אויראפעאישער קריעג עגטשטאנדען, ווערלבער דאס גראסטע אונגליק ווערע. עסטערדייך ווינשט שאר אים אינגען אינטערעססע דיא עראלטונג דעם פריעדענס, וואס גון הוסלאנד בטריפפט, זא עקסיסטירט דארט וואהל אינע גראסע סלאוענפריינדליכע פארטייא, ווערלבע דיא רעגיערונג צור אונטערשטיצונג דעם סערבישען קריעגעם דרינגט, אבער דער קאנזער פאן הוסלאנד זעלבסט ווינשט דען פריעדען, אין רוסלאנד ווארדע נור דיא פאלטיק דער גיבט-אינמישונג אלס דיא בעסטע אנגעראטען. נאטירלך בעי ווייטעם דיעגע „גיבט-אינמישונג" קיינע גענגזייטיג צוריק-האלטונג אונטער אללען אומשטענדען; עס האנגט פעללייכט אונטער בעזאנדערעם ווייסטיגען אומשטעהען דער פאהל אינטערעסען, דאס אללע אויראפעאישען מעכטע אים אינטערעססע דעם פריעדענס עטוואס אנטערגעהטען מיסען ווערען.

דיעזע דעפעשע איזט גיבט אמטליך אונד אויך ווירד זאגאר פאן אינער בעלגראדער דעפעשע בעווערשפראכען. דיעזע בעלגראדער דעפעשע קענגט קיינע סערבישע נעדערלאגע אונד גלייכבאם דאס עהער דיא טירקען אים וואפפען-שטיללשטאנד אנז בען ווערדען. יא עיסט אם 15-טען יולי האבען דיא הערצעגאווינע דעיאלוציאנערען דען טירקען אייגע שלאכט געלעפערט, וואבייא לעטצטע-רע אייגע גראסע נעדערלאגע ערלייטטען האבען.

אינע דעפעשע איס פאנטשאוא פאם 15טען יולי לייטעט: הייר הייסט עס: דער סערבישע גענעראל אלזפעטיטש ווייא געפאנגען, אונד גענעראל טשערנאיעף ווערע געטלאגען. דער גענעראל-אדיטאנט פאן טשערנאיעף, נאמענס אסמאילאף, האט דיא סערבישע ארמעע גענעריר פערלאססען אונד זיך נאך פעטערסבורג בעגעבען.

דיעזע דעפעשע איזט עבענפאללס ניכט אמטליך אונד איר אויך ווירד ווידערשפראכען.

אינע בעלגראדער דעפעשע פאם 15-טען יולי מעלדעט: דער סערבישע גענעראל סטראטעמיריטש ווארד פיר פאלש אונד אלס פערראטהער ערקלאגט אונד איזט אלזאלד דאפאנגען אונד ווארדען. גענעראל טשערנאיעף ערקלערטע, דיעזער סטראטעמיריטש האט אללעס פערראטען, אונד ווען ער ניכט ווערע, דאנן העטטען דיא סערבען שאן לענגסט דיא טירקען בעזיעגט. —

פאן דיעזער דעפעשע בעשטעטיגט זיך נור זא פיעל, דאס גענעראל סטראטעמיריטש ווירקלאך פערלאססען האט. — דער איינגעלנע גרונד הייפאן איזט נאך אונבאקאנגט. דיא הערען סערבען ווארען אללען פעללייכט דיעזען סטראטעמיריטש בראף אלס „ווידעראבק" ווייגשיקען, עמאנד מיס דאר דא זיין, דער אן דער נעדערלאגע שולד זיין מיס!

אינע הייטיגע דעפעשע מעלדעט: גענעראל סטראטעמיריטש ווארד אים סערבען אויסגעוויזען אונד ביא דיעגם אבע טרייסטע איזט אינגאנזישען רעגיערונגס-מאמטיגער פערהאפטעט ווארדען. — (ווא האט דען דיעזער גענגן אונגארן פערבראכען?)

אינע אנדערע בעלגראדער דעפעשע פאן 15. יולי מעלדעט: איזט דער רעגיערונגס פרוסט פאן מאנטענגרא ווארד הייר פיר פאלש אונד אלס פערראטהער ערקלערט. ער ווערד שאן פאללע פיערצעהן טאגע מיט דיעגער ארמעע הין אונד הער אונד צוריק נאך אומסער גיבט דען וויללען, זיך מיט דער סערבישען ארמעע צו פערא'יניגען. ער מיס דיא'רשיעדלך דיעגע אייגענען פאלאע האבען, ער אללזיין וויל דער רעגיערונגס פרוסט אובער אללע זיך-בלאיישען פראיינגען זיין. מאן האט הייר דאהער דען גענאנטען פאן מאנטענגרא בעשטעטיגט, יא דאס ער בעלגראד פערלאססען מוסטע. — —

נאך דיעזער דעפעשע מוסטען זיך באלד דיא סערבען אונד מאנטענגרינער אונטער זיך זעלבסט שלאגען, זא דאס דאן דיא טירקען נאך גיבטס צו טהון העטטען, אלס צוצוזעהען, ווא זיך אויהרע פיינדע זעלבסט גענגנזייטיג דיא פאפפן אבשלאגען. —

ווייר מיסען נון ערגעפאללס דיא בעשטעטיגונג דיעזער נאכריכט אבוארטען. זא פיעל שטעהט פעסט, דאס דיא סערבען ביז יעטצט עהער פערלאיינע אלס געוויאנגען האבען. אבער אויך דיא טירקען האבען ביז הייטע נאך קיינע בעדייטענדען עפאללע ערונגען. טראטץ דער פיעלען טירקישען דיעגעס-נאכריכטען, שטעהען נאך איממער קיינע טירקען אויף סערבישעם געבעטעט.

שען קריעג דרייגמישע. 2) דאס פערבלייבען דער טורקיא אין איהרער ביזהערינגען גראנץ. אינד 3) דיא איינבערופונג איינעס קאנגרעסעס דער אירא-פעאישען מעכטע אים פאללע, ווען בעזאנדערס וויכטיגע ערייגנישסע אינטרעסען זאללען.

* (יואס ווילל גרייעבענגלאנד?) אים בערלין ווירד פאס 12-טען דיזעזס פאללענ-דעס געמעלדעט: פיר רעכענונג גרייעבענלאנדס וואירדען פאס דער באיריישען רעגיערונג 14000 שטיק שאסעפא-געוועהרע געקיפט. יעדעס שטיק מאסטעט 24 פראנק. דיא געוועהרע ווערדען איבער האמבורג נאך גרייעבענלאנד עקספעדירט. וואס גרייעבענלאנד ווילל? יאהרשיגליך האט מאן איך גרייעבענלאנד ליסט, געגען דיא טורקיא לאנ-ציערען. דא מאנגטע עבענפאללס נור רוסלאנד עטוואס טהון, דאמיט גרייעבענלאנד רוהיג בלייבע. דאך ווער קענגט זיך דענן אין דער רוסישען פא-ליטיק אים. זיא גרייבט איינעס שאנען ראסטרע אפפעל, וועלכער אים אינגערן פייל אינד פאן ווי-מערן דורכפערסען אינט. איך דיא רוסישע פא-ליטיק אינט איטעפליך ביכט פערדעלט, אים אינ-גערן יעדאך אנגעפיילט אינד פאס קריעגס-טייפעל גערנאגט אינד צערפערסען.

* (דער אויסגלייך מיט דען טשעכען.) בייא דעם קריעגס-לערם פאן איי-סען, פערגיסט מאן באלד געגנצליך אן דער אינגע-רען פאליטיק אינזערער מאנארכיע. ווען אבער דאס פיבלקום דאראן אייך פערגיסט, זא דארף דאס אין דען האכסטען גרייזען גיכט דער פאלל זיין, אייגע ווייגערע געפעשע מעלדען דען אייך, דאס אין דען האכסטען קרייזען מיט דען פיהרערן דער טשעכען אבער אייגען אייסגלייך פערהאנ-דעלט ווירד, דאמיט אייך דיעזע אן דען פערהאנ-לונגען דעם ווייגער ווייסראטס טהיילנעהמען, זעהר וויכטיג איזט הייבייא דיא מעלדונג, דאס דיא עסטערייכישען מינישטער פאן דיעזען פערהאנ-לונגען גאר ניכטס וויאיסטען אינד אללעס הינזטער אינרעם ריקען געשעהען.

טעלעגראפישע דעפעשען.

ווין 14-טען יולי. אין גאנץ באסניען אר-בייטען דיא לאנדוואישען אייגענער ראהען, דאס באסניען אן עסטערייך אנמעלד. (ווי מיסטען דיעזע בעמערקען, דאס נור דיא זיר-פראוויישען גייעזעטש-לאנדלונגען מיט סערביען האלטען, גיכט אבער דיא ראמיש-כאטהאלישען, דיעזע ווייגען דען אנ-שלוס אן עסטערייך.)

ווין 14-טען יולי. איבער דאס ערגעב-נים דער בעראטונגען בייא דער צווייא-קאיזער-צוזאמענקונפט אין ווישבאדען האבען הויטע זאיאהל דיא עסטערייכישע אלס אייך דיא רוס-סישע רעגיערונג איספהרליך מישטהיילונגען אן אללע אייראפעאישען גראנדמעכטע פערזיכערט.

דיא נייעסטען קריעגס-נאכריכטען.

דיא הייטיגע פרוה פאס קריעגס-שייא-פלאטצע איינגעטראפפענען דעפעשען פערצייכנען ווידער לייטער טורקישע זיעגע אינד סערבישע גיעדער-לאגען. —

איינע טורקישע דעפעשע פאס 12. יולי מעל-דעט: אין דען בעדייטענדען שלאכטען צווישען גאזקא אינד נעוויזוניע (נארדליך פאן מאנטענעג-ראו) האבען דער טורקישע גענעראל סעלים פאשא איינען גלענצענדען זיעג איבער דיא מאנטענעגרי-נער ערזונגען, אינדעם ער דיאזעלבען אים דען פאן אירגען בעזעטצטען שטראסען פערטריעב, זא דאס ער יעטצט אללע הינדערנישסע אים דעם וועגע ווייטסט אינד זיך מיט דער בייא נעוויזוניע אבגעזאנדערט שטעהענדען ארמעע פערא-ייגען קאנגטע. אייך איבער דען סערבישען גענעראל צאך האבען דיא טורקען איינען גלענצענדען זיעג ערריינגען. בייא נאי-באואר ערלישטען נעמליך דיא סערבען אייגע בעדייטענדע גיעדעראלאגע, זיא וויאיר דען אייגע עגטפערונג פאן 4 שטינדען ביז אייך סערבישען געבייעט פערפאללען, זא דאס יעטצט דיא נאנצע סערבישע זיד-ארמעע שטארק צוריק-גערייגט וויארדע. דיא טורקען ערבאבערטען גייעדערע, 18 פיל וויער-קאנען אינד זאנסטיגע קריעגס-מאטעריאל.

פערנער מעלדעט אייגע טורקישע דעפעשע פאס 13-טען יולי. דיא סערבען, ווערלכע בעדייטע קלען צייאיגע (אן דער סערבישען ווייסטליכען גרענצע) איינגאהמען, ווארדען יעטצט פאן דארט ווערדע פערטריבען אינד אבער דיא גרענצע צוריקגערייגט. אין מאנטענעגרע דיא גרענצע אללשטענדיגען אינאהענגנגריעס - ערקלערונ; סערבישע אנטוארטען ווערדע. דאס הייסט: ווען דער סולטאן דען פיסטען מילאן פיר אבגעזעטצט ערקלערט, דאן ערקלערט מילאן דען סולטאן אין סערבען פיר אבגעזעטצט, אינדעם ער, דאן אבער סערבען נאך קיינע אבערהערשאפט מעהר האט-טע. בוהער האט סערבען נאך איממער גיכט דיע אללשטענדיגע אינאהענגנגריעס ערקלערט.

איינע בעלגראדער דעפעשע מעלדעט: אין דער בעלגראדער פעסטונג ווערדען טעגליך 1000 פאס-טראנען ערצונגען. גראסע פולווער-פאבריקען זינד דא אנגעזאמעלט, וואס אינטער דער אינ-וואהנערשאפט גראסע פורכט ערעגען.

איינע טורקישע דעפעשע פאס 13-טען יולי מעלדעט פאן אינער בעדייטענדען גיעדעראלאגע דער סערבישען נארד-אסט-ארמעע, וועלכע אינ-טער גענעראל לעשיאנין שטעהט. דיא דעפעשע לוטעט: ווידדען 13-טען יולי. דער טורקישע גענע-ראל פאשא-פאשא איזט דער אינגעגראפפען אינד דאס אייגע סערבישע ארמעע-אבטהיילונג, וועלכע דיא סלאוויען אין בולגאריען צור רעוואלו-ציאן אנאייפערן וואללטע, אנגעגריפפען. — דער קאמפף דויערטע מעהרערע שטינדען אינד וואר אין זעהר העפטיגער. דיא סערבען וואירדען פאר-ווערדענד צוריקגעדרענגט, זא דאס זיא זיך בוז איבער דען גרענצע-פלוס טימאק צוריקציעהען מיסטען. פאשא ווירד זיא אבער אייך איבער דען טימאק (אינד זאמיט אייך סערבישעס געביעט) פערפאללען. אסטליך פאס פלוסע טימאק איזט יעטצט אייך טורקישעס געביעט מיט סערבישער סאלדאט מעהר. — אייך גענען דיא סערבישע זיד-אסט ארמעע אינטער גענעראל טשערנאיעף ווירד באלד אין בעדייטענדער טורקישער אנגריפף גע-שעהען. — דיא האלטונג דער טורקישען ארמעע גענען דיא פיינדליכען סערבען איזט אייסגעצייכ-נעט; נור דיא טשערקעססען, ווערלכע מיט דען טורקען גענען דיא סערבען קעמפפען, זינד אין גיעדערטערבטונגס פאללע זיעבען שטינדען מיט אייסגלייכענדליכער בראוויהייט, זיא מיסטען זיך אבער, נאכדעם דיא סערבען בעדייטענדע פערשטערקונגען ערהאלטען האבען, נאך ווידדען צוריקגעזעהען.

געשעפטסבעריכט

פעסטער-פריזע.

ווייצען פער מעסטענטנער-אקסאנער 9.80 — 9.85 גולדען.

קארן פער מעסטענטנער-אקסאנער 7.60—7.70 גולד.

קוקורוזן פער יולי-איינסט 5.80—5.85 גולד. אללעס פער מעטער-צענטנער.

האפער פער הערבסט 6.60—6.70 גולדען.

קאהלרעפס פער איינסט-מעסטענטנער 16 — 17.25 גולדען. באנאטער רעפס פער יולי-איינסט 16 — 16.25 גולדען וואארע.

פעסטער שלאכט-פיעהמארקט. דער איינ-טריעב א

איהרע לעהרעינגען העדבייגעצאָגען, אים דען האַרטגען בערג צו בעשטייגען אינד בלומען אינד קרייטער צו זאַמעלן. דער קאַזעק מיט זיינעם אויטאָמאַטען טראַטען עבען אים דעם שלאָסע, אלס דען מערבען פאַן דען וועכטערן דער אינטרשטט אין דען גאַרטען פערבאַטען וואָרדע. קיים וואָרדע דיעס פאַם קאַזעק בעמערקט, אלס ער צו דער קינדער-שאַר איילט, זיא פיינדליכסט בעגריסטע אינד אייפמערקסם, אין דען גאַרטען צו טרעטען אינד זיך נאָך הערצענסלוסט צו אינטערהאַלטען. — נון כניפּפּטע דער קאַזעק באַרד מיט דען לעהרערינגען, באַלד וועדע מיט דען קלייגען מערבען אין הערצליכעם געשפּרעך אן. דיא אינטערהאַלטונג גינג זא ווייט, דאס דער קאַזעק אים גאַרטען אין אַלדער שנערלינגסווייז אייגע טשע דעקען לעסט, אים דיא קלייגען צו בעווייסטרען. יעטצט בעגאַנן עס אינטער דען קינדערן ערנסט צו ווערדען, דער קאַזעק וואַלטע דיא קינדער ווערדע אין פאַהרליכע שטעמונג. פערזוטצען אינד פאַגען: „וואָרום דענן פראַטצלך זא ערנסט, מיינע טהיערען טאַכטער?“ דיא פערלעגענהייט וואר גענעהד נאָך גראַסע. דאָך פאַטערליך שטאַנד אין 12—13 יעהרינגס מערבען אייף אינד שפּאַר: „פערצייהען, מאַיעסטעט, ווייר דיפען יא הייר נישט גענעסען; ווייר זינד יא יידיש-אַרטהאַדאָקסע מערבען!“ מיין „אַבּאַפּאַטער, דער הייליגע דר. ה. ש., האַט אינס דעם בייס הערלינאַס-אינטערריכטע אייפ שטרענגסטע פערבאַטען.“ דער קאַזעק לעבעלטע אינד זאַגטע צו זייגעם אייטאָגנטען: „ערהען זיא, איך וואַר בייהער דער מיינונג, דאס נור מיינע ווידען אין יוסלאַנד זא שטרענג אין אייהרע הערלינאַ האַלטען, ווייל זיא אַ גענגע בלידע זינד. נון ערהע איך, דאס אייך הייר אים געבילדעטען דייטשלאַנד שטרענג הערלינאַע ווידען פיסטיריען, איך בין נון אבערצייגט, דאס בילדונג אינד ווידענטהום זיך דעבט נוט פערענגען.“ — נאָך ווייטערן מיינונגען וואַרען דיא טייטע מיט דען פיינסטען אָבסס-נאַטשונגען פערזעהען, דער קאַזעק וואַרטע זיך נון צוי קינדער-שאַאר מיט דען פיינלעבען וואָרטען: „ווייפּעט צו, מיינע ווענען, ווענען דאָך, וואס איך דיא געבען לעס, איזט נעיים נישט טריפה“ דאַפאַן דאַרף זולבסט דער פאַהנריכ פיר טער אבגעטער געגעסען.“ דיא לעבהאַפטען אינד דיסקוטיגען מערבען לעסען זיך דאס אָבסס דעבט נוט שמעקען אינד פערלעסען זאַראַן דען גאַרטען אינטער אבזונדערונג אייגעם פאַהרליכען לוט. דעם צו עהרען דעם דיסקוטיגען וואַרען דער קינדער אבגעגאַנגען ווייטער נאָך פאַהנריכ מאַמען, עהרבעטלטען זיא דעם דייעקטאָר פאַן אייהרעם אינטעהאַלטע מיט דעם דיסקוטיגען קאַזעק אינד

אינד מילך געפערבטעם מאַמאַ-בילד, דאס אבער אייך אין דערין אים מאַמאַ. זא אָפּט איך דיעזעם מערבען אנזאַה בעזאַנדערטע אין נור דען קינסטיגען דעם שאַפפענס, צווייפפעלטע אבער אינטער אין דעם פאַהאַנדענען אייגעם זהרלעגען הערצענס אינד אייגעם עעלע. אין דאַס טע דער שאַפפער אַטטע פיעל צו טהון מיט דער אי-סעדען שאַנהייט, זא דאס ער אין דאס אינגערע, אין הערען אינד עעלע, נאַנען פערגעסטען האַבע.“

„ווייטער! ווייטער! אינערגעהע דיך נישט אין פיזיקאַלישע בעשאַפענהייטען, איך בין גיזיכערט.“

„דיא קענסטע דען דאס מיינעם פיזיקס נענען דיא ווידען, נון דיעזע האַבען אייהן צו שטאַרק אנגרינסטען, זיינע פאַאַר טייערע מאַלדע דאס דער וואַהרע פערשטענדען ער דאס עס דאַרבע אייף דיא הערען ווידען אבגעגעבען. דיא אייהם צו פעסטע אים מאַנען לעבען. ער וואַללטע נון זיינע וואַהע מיט אייגער לעבע אייפאַבען. ער פיסטעט מיט דער שאַנען מאַמאַ-פיזיר אדע הערען אין דעבענס-פערהעלטנים אן, וועלכעם דיא פיזיא מאַמאַ בענינסטיגטע.“

„אבער ווידען זינד יא דאָך קיינע נאַרען, אים זיך יא לייכט פאַפפען צו לאַסטען. ווענן זיי נור טייטען, אייגען ווידען בעשאַנען צו האַבען, דאַנן זינד זיי טייטעלטאַר בעשאַנען, דאַצו וואַסטע יא דער ווידע הייטעלע, דאס דער נאַה פערשולדיגע אייס — אינד בייא הייראַטס-פאַרטיגען שפּעקולייגען דיא ווידען נור אייפ אַס עעלע.“

„אַ, הייליגע אינפאַלט, דיא דיא בייס! עבען דאַהער גלייכבעם דיא פיזיא מאַמאַ, דאס דער נאַה אייהרע טאָכטער שאַן, ווענען דער ווידען מטייפפט, דיא צוי מילגונג ווינער שולדען הייראַטען ווידע, הייראַטען ווידע, פיזיליך

איר דער הערר אַפאַ, דער ווהר נוט עבענען קאַנן, מיט דער פאַרטיג נישט עפּפּיעדיגן, אינד ווענן ער אייך מיט אנס אין נלאַ שאַנפאַנגער ערגע לעבעס. אייס ער דאָך נאָך פּאַפּס אינד בינאַפּס. ער וויטשעט צו ווינער ווידען מאַטטער אייגען ווידען ווידען. דאַבען דאס קאַפּיטעל דאס קאַפּיטאַל אייגען אייגען. דאַבען דאס קאַפּיטעל דאס אייגען מאַנען געטאַפּ פיר מיליאָנען, זא לייטעט דאס ווידיטע אייגמאַל-אייגס.“

„דאַרע אייגמאַל ווענע, דיא בייס נישט אים דאַפּפּיר-מעהל געמאַכט. דיין טייג אייס אים שפּיטע-בייבען-מעהל געקנעטעטע, נישט אומאַנגס בייס דיא זא שנעלל אבערטס געוואַרדען!“ —

„איך גלייבס אייך! ווייר מיסטען נישט בלאָס דען עבעלע אַן דער טייך, אַנדערן אייך עטוואַס אין נעהרען אים קאַפּיטאַל דאַבען, נישט אומאַנגס וואַרדע איך נעפּטען אין דען קיינגס-אַטאַ געוועהלט. הערע נור ווייטער: דער נאַה וואַלטע נון דעם פּאַפּטען ווידען ווידען אייגען ווהר אייגען שטייר שפּיגלען, דאס בייסטענדען וואַלטע נון צו ווייגע פּיגלען מאַרמאַ-בילדען, נאָך אייגע שאַנע שאַפּטיג אין דער פּיגר דיעזע ווידען-מעדבענס עבעקאָמטען. מיין פּייגר וואַסטע יא דער ווידע הייטעלע, דאס דער נאַה פערשולדיגע אייס — אינד בייא הייראַטס-פאַרטיגען שפּעקולייגען דיא ווידען נור אייפ אַס עעלע!“

„אַ, הייליגע אינפאַלט, דיא דיא בייס! עבען דאַהער גלייבבעם דיא פיזיא מאַמאַ, דאס דער נאַה אייהרע טאָכטער שאַן, ווענען דער ווידען מטייפפט, דיא צוי מילגונג ווינער שולדען הייראַטען ווידע, הייראַטען ווידע, פיזיליך

אינד מילך געפערבטעם מאַמאַ-בילד, דאס אבער אייך אין דערין אים מאַמאַ. זא אָפּט איך דיעזעם מערבען אנזאַה בעזאַנדערטע אין נור דען קינסטיגען דעם שאַפפענס, צווייפפעלטע אבער אינטער אין דעם פאַהאַנדענען אייגעם זהרלעגען הערצענס אינד אייגעם עעלע. אין דאַס טע דער שאַפפער אַטטע פיעל צו טהון מיט דער אי-סעדען שאַנהייט, זא דאס ער אין דאס אינגערע, אין הערען אינד עעלע, נאַנען פערגעסטען האַבע.“

„ווייטער! ווייטער! אינערגעהע דיך נישט אין פיזיקאַלישע בעשאַפענהייטען, איך בין גיזיכערט.“

„דיא קענסטע דען דאס מיינעם פיזיקס נענען דיא ווידען, נון דיעזע האַבען אייהן צו שטאַרק אנגרינסטען, זיינע פאַאַר טייערע מאַלדע דאס דער וואַהרע פערשטענדען ער דאס עס דאַרבע אייף דיא הערען ווידען אבגעגעבען. דיא אייהם צו פעסטע אים מאַנען לעבען. ער וואַללטע נון זיינע וואַהע מיט אייגער לעבע אייפאַבען. ער פיסטעט מיט דער שאַנען מאַמאַ-פיזיר אדע הערען אין דעבענס-פערהעלטנים אן, וועלכעם דיא פיזיא מאַמאַ בענינסטיגטע.“

„אבער ווידען זינד יא דאָך קיינע נאַרען, אים זיך יא לייכט פאַפפען צו לאַסטען. ווענן זיי נור טייטען, אייגען ווידען בעשאַנען צו האַבען, דאַנן זינד זיי טייטעלטאַר בעשאַנען, דאַצו וואַסטע יא דער ווידע הייטעלע, דאס דער נאַה פערשולדיגע אייס — אינד בייא הייראַטס-פאַרטיגען שפּעקולייגען דיא ווידען נור אייפ אַס עעלע!“

„אַ, הייליגע אינפאַלט, דיא דיא בייס! עבען דאַהער גלייבבעם דיא פיזיא מאַמאַ, דאס דער נאַה אייהרע טאָכטער שאַן, ווענען דער ווידען מטייפפט, דיא צוי מילגונג ווינער שולדען הייראַטען ווידע, הייראַטען ווידע, פיזיליך

„מאַמאַ! אייגענטליכע! בראַוואָ! אַלזא אייגע ליעבע אים מאַמאַ! גאַנצוליך דער נאַה! גאַנצוליך צו שאַנען אינד ווייגען באַאַנען! אַלזא מיר פערשטייגע מאַן אַללעס.“

„נאָך אַראַ דעבעט איך אייגען דאס נישט שרייבען קאַנען. דא איך אייגע אייגענטליך אייס לעבענדיגע ציט נאָך נישט קאַנגען. פערזיכטיגע דער נאַה נאָך אייגער עגרשטייגע.“

„אינד נון אייט דאס ווידען-מעדבען שאַן געטייפפ!“

„הער זינד ווייר עבען אין דער גרענעצע, ווא דאס מאַדע-לאַבען אייפהאַרט אינד דאס מאַדע-ערגען בעגינגט. דיא הייטעלע דאס דער אייגע פיזיקס, דיא ווידער, דיא וואַהרהייט צו געטטעען, אייגע שאַנגע ווידע אַלס אייגע שאַנע פיגור דאס. דעגע דאס דאס לייגען-נעגעבען אינד אַלל דיא נעטעע. דיא דער נאַה אים דיא שאַנע פיפּפּע אייטגעגייא שפּפּע נאָך עבעטעטיגע עגטדעקט. דיא קאַנגטע אַללע עדרען אינד אַללע פערשטריקגונגען. מיין פּייגר מיט אייגען בעקאַנגטען האַבען, דער אייהן פערראַטטען דאס. דעגע עבעמאַ, זא הייטט נעמליך דיא פיזיקס, וואַטטע זיך דיא קראַפט, אייף ווילבער נאַה הענעקפּפּעלד אינד באַאַנען לוטטעגבעגע זיך אַלס פערלאַבטע עבעפּפּעלד לען, צו פערטאַפּפּען. עבען וואַללטע דיא טייט אין דיא אַללע ערען, שאַן וואַר דיא הייראַטאַלד אים הייטע דעם נייטטלכען, אום דיא טייפּע צו עבעפּפּאַנגען — אינד דאַנ-גע-וועטטער, דא וואַר אייגן טייפּעל אים שפּיעלע, דער נייטטלכע וואַרדע פּראַטטלער צום מיגטטער ווערדען.“ —

(פאָרטשעטצונג פאָלגט.)

דרוקטען אהרע בעוואַנדערונג דאַרבער אייס, וויא מאַן דענן דיעזען קאַזעק אַללעמען אלס ווידנג-פיינד בעטראַכטען קאַנן! דער קלוגע אינד וויטציגע דיעקטאָר ערצעהלטע הערייף דען קינדערן פאָלגענדעס בייטשפּיעל: איינסט גאַב עס איינען מאַנן, דער זיינע קינדער זעהר שטרענג אינד האַרט בעהאַנדעלטע. זא אָפּט ער יעדאַך אין פּרעמדעס הייזע וואַר, זא פאַקטע ער דיא קליינען קינדער אייף אינד קיסטע זיא אייפ הערצליכסטע. אלס איהן עמאַנד איבער דעם אינגאַטטרליכע בעגעהמען צו רעדע שטעללטע, ערווידערטע ער זיא איהנען: „אין בין אין גראַבער קינדער-פיינד; זא אָפּט איך אלזא פערמעדע קינדער ערבליקע, קיסטע איך זיא אים פּייטיג — דאס זיא גאַטטלאָב גיבט מיר געוואַרען!“ נאַנען זא מאַכטע דער דיסקוטיגע קאַזעק. ער אינט וועלכע אין דען קינדער אין אַלל דיעזע אייגע קליינע קינדער אין דער דיטשען ווידען (אין דער דיטשען ווידען אין אַלל דיעזע אייגע קליינע קינדער

פערשיעדענע נייאינקייטען.

* (איינמישונג אדער נייבט-איינמישונג?) וויא ווייט „ווערעראלט מיטגעטהיילט האבען, האבען זיך דיא ביידען קאזער אין רייכשטאגט געאיינגט, אין דען סערביש-טירקישען קריעג זיך ניכט הינינגמישען, וויא נאכטרעגלר בערייכטעט ווירד, זאלל דיעזע ניכט-איינמישונג פיר דיא צוקונפט דורכאוים ניכט גע-זיכערט זיין. נור „אונטער דען געגעניערטיגען פערהעלטנישען“, וויל מאן דעם קריעג פערלייגען. ביא איניגר ענדערונג דיעזער פערהעלט-נישען דיר־פטעט אבער אויך דיא פאליטיק דער ניכט-איינמישונג איינע ענדערונג עלייד דען. — אונד הויפיזוגר זונד דריא פעללע דענקבאר: 1) ווענן דיא טירקייא זיעגט, מיסען זיך דיא מעכ-טע דרייגמישען, דאמיט סערביען ניכט גענעלד אונטערדריקט ווערדע. — 2) ווענן סערביען זיעגט, מיסען זיך דיא מעכטע גלייכפאללס הייגמישען, דאמיט דיעזע פיר־סטענטהום זיך ניכט פאן דער טירקייא גענעלד לאזטרענגע — אונד 3) ווענן איינע דער קריעגפיהרענדען פארטיען דיא גע-זעטצע דער מענשליכקייט ניכט בעאכטען אונד איר הוהנע בי־נעי־ דיא אם כריעגע ניכט טהייל-גענאממען, אבער־פאללען, פלינדערן, בעריבען אונד טאדטען זאללטע, דא מיסען זיך דיא מעכ-טע ווערדע הייגמישען, דיא ווילדען טשעריקעס-סען האבען אין בולגאריען ווירקליך אונטער דען אנשלאגען בעיאהנערן אין גרייזאמעס בלוט-באד אנגעריכטעט אונד פיעלע הונדערט אטשאפטען דורך פייער ערשטארבט. זאלבע אומעגלייכלי-טען, גלייכפיעל אב פאן טירקישער אדער סערבי-שער זייטע פערבאכט, דיר־פען דיא גראסמעכטע ניכט הילפען, עס וואירדע דאהער אין רייכשטאגט דיא פערבינדונג געטראפפען, דאס אין זאלכען פעללען, אללע אייראפעאישען מעכטע געמיינזאם אונטערשטיען ווערדען. דאך דורך־פטעט דיעס עהער איין שייגליכעס „ענע“, אלס דורך צוזאממענ-זעטצונג איינעס אייראפעאישען קאנגרעססעס גע-שעהען. מאן ווילל קיינען קאנגרעס האבען, ווייל אין איינעם זאלכען אויך דיא טירקייא „זיטץ אונד שטיממע“ הערטע.

* (דער בעלגאגרענגס-צוש-טאנד פיר קראאצען.) אים קראא-אטשען לאנדטאג אין אגראם האט דער דעפי-טירטע מאראנען אן דיא דאנדע לאנדעס-רעגיע-רונג פאר ווענגען טאגען דיא אנפאנגע גערטעטע: אב עס דענן ריכטיג זיא, דאס דיא אונגאריש רעגיערונג פיר געווישע פעללע עגטשלאסען ווערע, אובער קראאצען דען בעלגאגרענגס-צישטאנד צו פערהענגען, ווענן אונזערע דען גרענצ-קריעג דיא דוממהייט בעגעהען זאללטע, אן דעם סערביש - טירקישען קריעג אנטהייל־נעהמען. עס הענגט אללעס פאן אינס זעלבסט אב, זא לאנגע אונזערע בעפאלקערונג זיך רוהיג פערהאלט, האבען ווייר פאן דער אונגאריש רעגיערונג ניכטס צו בעפיר־כטען. — דיעזע אנטווארט וואירדע אים קראאטשיע לאנדטאגע מיט פיעלער בעפיר-יגונג עגטגעגענגאממען.

* (אייך דיא מיליטער-אייגד ריקיגנגס-קונדמאכונגען זינד שאן פיערטיג.) אים ווען ווירד זאעבען בעריכטעט, דאס אין דער דארטיגען שטאאטס-דרוקעריא אין דען לעטצטען טאגען דיא מיליטער-איינריקונגס-קונדמאכונגען פיר דען פאלל איינעס כריעגעס גערייכט וואירדען. אין דיעזער קונ-מאכונג איזט בעריישט דיא אללערהאכסטע פיר-אדרונג זיינער מאיעסטעט עגטהאלטען פיר דיא איינריקונג דער אילטערע, דער רעזערוו־סטען אונד דער לאנדזטורם-מענגער (האנזערס). זא-באלד עס עגטשיעדען איזט, דאס אונזערע מאנאר-כיע אן דעם כריעג טהייל־ניממט, ווערדען דיעזע קונדמאכונגען פערבאפפענטליכט ווערדען. אבער-גענס מיס מאן הייעבער ניכט ערשרעקען, עס בעווייזט דיעס נאך איממער ניכט, דאס ווייר שאן הייטע אדער מאר־גען אין דען כריעג ציעהען מיס-סען. עס איזט אבער זעהר נאטירליך, דאס זאלכע קונדמאכונגען פערטיג גערייכט לייגען מיסען, זא גיט וויא מאן מיט האזען, שיה, געווערען אונד דערגלייכען רעכטצייטיג פאר־בערייטעט זיין מיס. —

* (גענעראל סטראטיס־מיראיש.) איין דער עסטען זיטע דיעזעס בלאטטעס וואיסטען ווייר ניכט דען גרייד אנגעגע-בען, וואהין דער אים סערביען איסגעווייזענע גענעראל סטראטיס־מיראיש איין עסטערריכיש־עס גערעכט פערהאפטעט ווארדע, גין מאנגען ווייר יעצטט פאהרגעגרען גרייד אנגעבען: סטראטיס־מיראיש ווייט איזט איין זיד־אונגאריש סערבע אונד קעמפפט אים יאהרע 1848 מיט דען אונגאריש-סערבען אונד קראאטען געגען אונגארן. נאך אנ-דערע אלס דיא נאך ווייטע קאם מיסטע דיא זיר אינס בעטטע לעגען, אונד פערפעל אין אייגע טיפיס-קראנקהייט. מיט דער דיא פאללע צווייא מאנאטע צוגעבראכט. דיא האטטע גלייך דאס בעריאהסטיין פערלאיען, דיא שפיאר איס דעם פיעבער נאך מעקרווירדיגע דינגע, וועלכע דיא מיטטעל אונד עמטא. דיא בייס קראנקע-בעטטע ראטטע, אנגסט אונד באנגען איינפלאסטען. — עיסט נאך זעכס וואכען קאם דיא ווידער צום בעוואוסט-ווין, אונד אידע ערסטע פראגע וואר: „בין איך דענן קראנק געווען?“

„לאסס אונס דאראן ניכט דענקען! (אנטווארטעט אידר עמטא פיינדליך אונד לייבליך) דיא פיהלסט דיך?“

„לייכט אונד פיין!“

„נא אונס עס רעכט פריא דאס הערין — אונד לייבט דער קאפף? דאס אייס דיא וואהרע געזונדהייט!“

XV. לעבע איס ראטע.

„פערפלוכט! אונד טווינגדמאל פערפלוכט!“ דיעס גראף הענעקפעלד, אין ווענעם ציממער איך אונד אב געהענד.

„וואהרס ער זיך נור זא ערגערט!“ אנטע דער אנזיע-זענדע בארון פללענבערגער צום אבערסט צווייטלין.

„אר, לעבער פיינד!“ (ערווידערטע אבערסט צווי-לישין, זא דאס עס דער גראף הארען זאלל) דאס וואר אין שפייר צום טאדט-לאכען, אבער אויך צום טאדט-ערנען. הא! הא! איך לאכע מיך צו טאדע ווערדענ זיך מיין פיינד הענקפעלד צו טאדע ערנעס.“

ווענע, אונד אלס דיא נאך הייטע קאם מיסטע דיא זיר אינס בעטטע לעגען, אונד פערפעל אין אייגע טיפיס-קראנקהייט, מיט דער דיא פאללע צווייא מאנאטע צוגעבראכט. דיא האטטע גלייך דאס בעריאהסטיין פערלאיען, דיא שפיאר איס דעם פיעבער נאך מעקרווירדיגע דינגע, וועלכע אונד עמטא. דיא בייס קראנקע-בעטטע ראטטע, אנגסט אונד באנגען איינפלאסטען. — עיסט נאך זעכס וואכען קאם דיא ווידער צום בעוואוסט-ווין, אונד אידע ערסטע פראגע וואר: „בין איך דענן קראנק געווען?“

„לאסס אונס דאראן ניכט דענקען! (אנטווארטעט אידר עמטא פיינדליך אונד לייבליך) דיא פיהלסט דיך?“

„לייכט אונד פיין!“

„נא אונס עס רעכט פריא דאס הערין — אונד לייבט דער קאפף? דאס אייס דיא וואהרע געזונדהייט!“

XV. לעבע איס ראטע.

„פערפלוכט! אונד טווינגדמאל פערפלוכט!“ דיעס גראף הענעקפעלד, אין ווענעם ציממער איך אונד אב געהענד.

„וואהרס ער זיך נור זא ערגערט!“ אנטע דער אנזיע-זענדע בארון פללענבערגער צום אבערסט צווייטלין.

„אר, לעבער פיינד!“ (ערווידערטע אבערסט צווי-לישין, זא דאס עס דער גראף הארען זאלל) דאס וואר אין שפייר צום טאדט-לאכען, אבער אויך צום טאדט-ערנען. הא! הא! איך לאכע מיך צו טאדע ערנעס.“

„אבער וואס וואר דאס? ערצעהלעס מיר אייך, דא-מיט איך עבענפאללס ענטיעדע לאכען אדער מיך ערנערן קאנגע.“

„דיא קענגסט דאס ווייטע ווידער-מערדען דעם ווייטען ווידער־ווישעלר. עס האט אין שאנגע נעווייס. דעם הינטער יאהרע וואנגען, אונד וויא דיא ווייסס, פפללענגע ווייר בייא שאנגע אינגען אונד יאהרען וואנגען אינגע פיינגעמעמעס נכס צו פ־אנגע, אב עס אדעלע אייס. צום קריפפען, צום שפיעלען, צום נעקען אונד צום בעטיינען ווער אונס אייך שאנגע ווידער-מערדען נוס. וואס וואנ-דער אלא, ווענן מיין פיינד פיעללייכס צו פיעל דאס שאנגע ווידער-מערדען ווישעלר בעגיכנען. דאס דינגע דא האט זיך נון אינגענדלעדע, דאס עס דער גראף ווייטאנגע ווידער. דא קאם נון אייך דיא גראנס דוקע מאמטע אונד בעשטעלקטע אוידע מאמטע אין אוידעס וואהנע. בייס-דער, ווענן דיא דוד אים אין מערדען בעווייסס, בייסס-דיא גאר קיינע בעסטע פערטשעלדיגן. אלס דיא פיייא מאמטע אוים. דיא בייסס נור אוידען טאהרטשען אונד גאר־ווישען צו שייגען — אונד דער ווענ צוי שאמטע אוים אם קיריעסטען דוד דיא מיטטע. זא אייגע ווייטע ווידע-מיטטע מאמטע גאר נעגע ווענגסטענס דיא שווייע-גע-מיטטע אייגע גראפען אונד דיא מיטטע אייגער נעפאן ווערדען.“

„בראוא! בראוא!“ (ווע פללענבערגע) דיא ער-טהיילטס מיר אייגען ווכטיגען אינטערייכס אין דער ליעבע דיא בייס אין אייגע נעטע שולע גענאנגען. דאס ווידע-מערדען אויס ווייקליך שאן?“

„אייגע שאנע בולי-ווילע, אין שאנגע מיט בלוט

פאלליעטאן.

רייכטהום אונד יודענטהום.

(36-טע פארטזעטצונג.)

„אַ, מיינע פיינדען (זאגטע יענגע), שטעט מיך פאר מיר זעלבער, לעהרט מיך, אין מיר פערגעסען, וואס איך אין מיינען לעבען פערגעסען האבע! ווייסט דיא, אין וועסטען וואהנונג ווייר יעצטט ווינד?“

„נין, איך ווייס עס ניכט! איך ווייס ניכט ביא וועם ווייר ווינד!“

„ווענן איך דיר דען נאמען נענגע, זא פירכטע איך דייגע פערבאכטונג!“

„נא נענגע אוהן יעצטט נוכט! קאמט, נור קאמט! דיא דאסס הייגע קיינע מיטטע לענגער פערוויילען, דיר דראהט געאהר, איין נייער מאסף ווייראיטעט דיך, ווענן דיא נאך צאנגרסס, אללעס אוים דאנן פערלאיען!“

רענינא נאהם נון שנעלל דען מאנטעל, אונד אייל טע מיט עמטא צום טהאיר הינאוס, דער דיגנער פערטראט איהן מיט אכטע דען ווינ, אונדעם ער אנטע: „מיין הערר דאס דען בעפעהל גענעבען, דאסס דאס פיייליין איהן הייר ער-ווארטען זאלל!“

„נור איהנען, אונד נוכט דעם פיייליין דאס איהר הערר בעפעהלע צו ערטהיילען! זאגען דיא איהם: פיייליין הייר־שעלר אוים אונוואהל געווארדען אונד נאך הייוטע גע-גאהרען!“

דיעזער פאראפאלל מוס אין זעהר ערשטעערדער געווענען זיין, דיא קראטע מוס עטוואס זעהר ווכטיגעס עגע-האלטען האבען, דענן רענינא פיינבעטע אייגע דעם גאנצען